

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ ПРАВНОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У БЕОГРАДУ

Одлуком Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду одређени смо да дамо мишљење о завршеној докторској дисертацији кандидата **Мирослава Котевског** под насловом: **„Специфична правна Природа Босне и Херцеговине – одрживост дејтонског система“**.

Комисија има задовољство да Наставно – научном већу Правног факултета поднесе следећи

ИЗВЕШТАЈ

I Основни подаци о кандидату и дисертацији

а) Подаци о кандидату

Мирослав Котевски, рођен 1984. године у Бијељини, где је завршио основну и средњу школу. Редовне студије на Правном факултету Универзитета у Београду завршио 2008. године. Мастер студије на Правном факултету Универзитета у Београду завршио 2011. године. У марту 2013. године уписао је докторске студије на међународно правном смеру Правног факултета Универзитета у Београду и положио је све испите. У марту 2016. године одбранио је пројекат докторске дисертације „Специфична правна Природа Босне и Херцеговине – одрживост дејтонског система“. Веће научних области правно-економских

наука Универзитета у Београду дало је сагласност на поменућу тему, што је потврђено од стране Наставно-научног већа Правног факултета Универзитета у Београду које је истом приликом одредило и проф. др Бојана Милисављевића као ментора за израду докторске дисертације

У периоду 2009 – 2010. године обављао је послове адвокатског приправника у Адвокатској канцеларији „Гугл“ Београд. Након тога 2010 – 2011. године обављао је послове правника у АД „Комуналац“ Бијељина. Од 2011. године запослен у грађевинском предузећу ДОО „ГП Томић“ Бијељина на правним пословима и пословима сарадње са иностраним клијентима. Говори енглески језик, а служи се и немачким језиком.

Важнији радови:

1. Immunity of State Officials from Foreign Criminal Jurisdiction Regarding the Work of the International Law Commission, *The Review of International Affairs*, vol. LXVI, No. 1158-1159, april – september 2015. pp. 96 – 119, UDC 341.462.1, Biblid 0543-3657, 66 (2015),

2. Признање држава у међународном праву, Вестфалски мир и његов историјски утицај на међународне односе, за потребе предмета *Методи научноистраживачког рада и вештине*, *Архив за правне и друштвене науке*, прихваћен за објављивање.

б) Основни подаци о докторској дисертацији

Докторска дисертација израђена је на 273 странице текста, проред 1,5, фонт 12 и у потпуности је у складу са захтевима Универзитета у Београду у погледу форме и садржаја. Дисертација садржи насловну страну на српском и енглеском језику, страну са информацијама о ментору и члановима комисије, страну са подацима о докторској дисертацији на српском и енглеском језику, укључујући резиме на српском и енглеском језику и кључне речи, попис литературе на 20 страница и биографију аутора.

Докторска дисертација кандидата Мирослава Котевског обухвата Поглавље 1 „Увод“ (стр. 14-19), Поглавље 2 „Историјске околности које су утицале на специфичну правну природу Босне и Херцеговине“ (стр. 19-57), Поглавље 3 „Босна и Херцеговина од

распада Југославије до Дејтонског споразума“ (стр. 57-89), Поглавље 4 „Дејтонски споразум“ (стр. 89-142), Поглавље 5 „Постејтонска Босна и Херцеговина - системске промене и важнија међународноправна питања“ (стр. 142-204), Поглавље 6 „Босна и Херцеговина и Европска унија“ (стр. 204-219), Поглавље 7 „Будућност правног оквира Босне и Херцеговине“ (стр. 219-266) и Поглавље 8 „Закључна разматрања“ (стр. 266-274). Рад има 546 фуснота у тексту. Списак литературе обухвата 172 коришћене библиографске јединице, док остали материјал чине релевантне одлуке Уставног суда Босне и Херцеговине, важнија међународна документа и прописи и интернет адресе. Рад садржи и три прилога: Прилог 1 „Женевски принципи“, Прилог 2 „Њујоршки принципи“ и Прилог 3 „Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини са Уставом Босне и Херцеговине (Анекс 4)“.

II Предмет и циљ дисертације

Предмет овог истраживања је „Општи оквирни споразум за мир у Босни и Херцеговини“ или „Дејтонски споразум“, односно анализа друштвенополитичких фактора који су непосредно утицали на закључење Споразума, ставови и очекивања странака током преговора и сам ток преговора. рашчлањивање комплетног текста Споразума, са посебним акцентом на анекс IV, односно устав Босне и Херцеговине уз излагање основних карактеристика Устава, главних органа предвиђених Уставом и њихових међусобних односа. У предмет истраживања спадају и накнадне измене и допуне Дејтонског мировног споразума, односно анализа ставова предлагача и доносиоца измена, њихове правне утемељености и претпостављеног и оствареног друштвенополитичког утицаја.

Историјски контекст који обухвата испитивање односа између различитих верских група на подручју данашње Босне и Херцеговине од најранијих времена и првих писаних података, преко првих територијално – политичких заједница Јужних Словена, турске и аустроугарске окупације до различитих државних творевина јужнословенских народа, утврђивање политичких односа, сагледавање различитих доминантних политичких ставова босанских конститутивних народа пре и након потписивања Дејтонског споразума

такође спадају у предмет овог истраживања. Напоследку, одређени институти међународног права који су повезани са непосредном применом Дејтонског споразума, односно дилеме и различита тумачења тих института у босанскохерцеговачкој пракси такође спадају у предмет овог истраживања.

Дејтонском споразуму је претходио троипогодишњи оружани сукоб са тешким последицама по босанскохерцеговачко друштво израженим у огромним материјалним и људским губицима, те је „Дејтоном“ остварен мир, али нису отклоњени узроци неспоразума и није створен функционалан ситем који би омогућио несметани развој читавог друштва и његових интегралних дијелова.

Имајући у виду чињеницу да и после нешто више од двадесет година од усвајања Дејтонског споразума није успостављен консензус око питања да ли је уопште потребно мењати овај споразум, а нарочито који би били правци те измене, задатак овог истраживања је свеобухватно и прецизно сагледавање нормативног оквира Босне и Херцеговине успостављеног Дејтонским мировним споразумом и довођење тог оквира у везу са различитим теоријским концептима о његовој будућности, а све са циљем да се покаже да је неопходна промена актуелног правно – политичког аранжмана успостављеног Дејтонским споразумом, да истакне одређена претходна питања од којих директно зависи квалитет и одрживост предложених промена и да аргументацијом омогући додатни начин сагледавања проблема и допринесе конструктивнијем дијалогу у оквиру босанскохерцеговачког друштва.

III Основне хипотезе од којих се пошло у истраживању

Научна хипотеза, која је полазна основа овог истраживања, гласи да је систем успостављен Дејтонским споразумом неодржив, те да је за његову измену потребан шири консензус од договора босанскохерцеговачких конститутивних народа.

Посебне хипотезе:

- Међуверски сукоби имају дугу историјску традицију на босанскохерцеговачком простору, и свака системска правна реформа која би занемарила ту чињеницу била би осуђена на неуспех
- наметнута решења, која имају за циљ да обликују босанскохерцеговачки правни систем немају изгледа да се одрже ако не добију подршку од сва три конститутивна народа
- питање ратних злочина, те одговорности за њихово чињење не треба повезивати са реформом државног устројства Босне и Херцеговине

IV Кратак опис садржаја дисертације

Докторска дисертација „Специфична правна Природа Босне и Херцеговине – одрживост дејтонског система“ поред Увода и Закључка, садржи још шест поглавља.

Прво поглавље бави се питањем важних историјских околности које су утицале на карактеристично правно-политичко уређење државе Босне и Херцеговине. Образложено је, у оквиру овог историјског осврта, како су одређени догађаји као што су досељавање Јужних Словена на Балкан, организовање првих територијално политичких заједница на овом подручју, османско освајање, аустроугарска окупација и анексија и оснивање разних јужнословенских држава у узрочно-последичној вези са тренутним уређењем Босне и Херцеговине.

Друго поглавље „Босна и Херцеговина од распада Југославије до Дејтонског споразума“ обухвата период у коме долази до распада Југославије и свој фокус усмерава на догађаје који су непосредно утицали на будући правнополитички статус Босне и Херцеговине. Ту се, пре свега, мисли на прве вишестраначке парламентарне изборе, односе међу политичким партијама и њихова виђења будућности Босне и

Херцеговине, проглашење независности и почетак оружаног сукоба и преддејтонске међународне активности које су имале за циљ заустављање ратних дејстава и проналажење решења за босанскохерцеговачко питање.

Треће поглавље анализира догађаје који су непосредно претходили коначном договору зараћених страна, као и активности у циљу постепеног и фазног решавања босанскохерцеговачког проблема. У том контексту обрађени су договори из Њујорка и Женева, којима су у грубим цртама дефинисани основни елементи будућег споразума. У овом поглављу се говори и о самом току преговора у Дејтону, следу догађаја посебно интересантном са аспекта међународних односа, јер су преговори били неуобичајено дуги, стресни и комплексни уз обиље „дипломатских трикова“ и преговарачких тактика манифестованих и од стране координатора преговора и од стране преговарачких група на које је споразум имао директан ефекат. Поред тога, детаљно је елабориран постигнути и потписани споразум, уз издвајање и дефинисање његових основних карактеристика.

У следећем поглављу размотрена је проблематика постдејтонских промена уставног поретка Босне и Херцеговине са посебним акцентом на активности које су у том смеру предузеле Уставни суд Босне и Херцеговине и Високи представник. У оквиру анализе одлука ова два тела изнет је став да су, и поред одређених позитивних елемената њиховог деловања, превагнули негативни ефекти, чиме је отежана изградња функционалнијег босанскохерцеговачког друштва. У другом делу овог поглавља обрађена су два важна међународноправна питања: питање ратних злочина, с посебним фокусом на питање геноцида и проблематика мањинских права, те је утврђено да ова тематика у великој мери оптерећује односе у БиХ, јер не постоји заједнички став поводом ових питања, чиме се врши негативан утицај на правни, друштвени и политички систем Босне и Херцеговине.

Пето поглавље бави се односом између Босне и Херцеговине и Европске уније. У оквиру овог поглавља извршена је компаративна анализа приступног процеса осталих земаља бивше Југославије и на тај начин је олакшано дефинисање брзине приступног

процеса Босне и Херцеговине. Поред унутрашњих препрека на приступном путу, које су делимично обрађене у претходним поглављима, у овом сегменту рада указано је и на спољашње препреке и апострофирано је неразумевање босанскохерцеговачког питања од стране међународне заједнице, које у великој мери отежава пут ове земље ка пуноправном чланству у Европску унију. Осим тога, истражене су и регионалне иницијативе на простору Западног Балкана, односно њихов значај за процес придружења Европској унији.

Шесто поглавље носи наслов „Будућност правног оквира Босне и Херцеговине“ и у њему се детаљно анализирају делови политичких програма политичких субјеката Босне и Херцеговине који се односе на будући правни оквир ове државе. Поред овог, апострофирају се и најважнији елементи из политичкоправне теорије великог броја домаћих и страних аутора у вези питања будућег уређења државе. На основу ове анализе још више се учвршћује закључак о дубокој подели унутар друштва, која паралише било какву активност у правцу одрживе редефиниције постојећег система. Након тога, изложени су и досадашњи значајнији конкретни покушаји уставне ревизије уз изношење разлога њиховог неуспеха. На крају овог дела аутор износи сопствено виђење проблематике уставне реформе и даје неколико конкретних предлога промене постојећег аранжмана, а све у оквиру функционалистичке теорије, за коју се залаже.

V Очекивани резултати и научни допринос дисертације

Полазећи од основних хипотеза истраживања, предмета и научног и друштвеног циља истраживања, дисертација „Специфична правна Природа Босне и Херцеговине – одрживост дејтонског система“ показала је да решења из Споразума које су изложена најснажнијој критици, као што су различитост уговорних страна и страна потписница, регулисање уставне материје једне државе потпуно недемократским путем, у тоталном неслагасју са унутрашњим правним поретком, претерано инсистирање на питањима

људских права уз увођење технике њихове директне примене из међународних инструмената, успостављање сложене унутрашње структуре у којој је доношење одлука врло захтеван и компликован процес, превелика овлаштења дата међународном фактору, без адекватне одговорности која би представљала противтежу тако делегираним овлаштењима, није оправдано посматрати ван контекста, односно датих околности у којима су сачињена.

Са друге стране, показано је да је појединим решењима Споразума једноставно истекао рок трајања, да она, ма колико била оправдана у тренутку њиховог доношења, данас представљају баласт бољој функционалности система и да је неопходно учинити напор како би се уставни оквир прилагодио промењеним околностима.

На крају, у оквиру ауторовог става о будућности правног оквира Босне и Херцеговине и давању мишљења о могућим правцима у којима ће се кретати босанскохерцеговачко друштво, закључено је да је, поред свих тешкоћа и веома суженог маневарског простора, могуће реформисати постојећи систем и да је најцелисходнији начин реформе примена функционалистичког приступа, односно фазно деловање у којем је фокус на решавању проблема у неполитичкој сфери, а тек након тога решавање деликатнијих питања из политичке сфере.

VI Закључак

Докторска дисертација **Мирослава Котевског** под насловом: „**Специфична правна Природа Босне и Херцеговине – одрживост дејтонског система**“ урађена је у потпуности у складу са позитивним прописима и праксом која је присутна на Правном факултету универзитета у Београду. Комисија сматра да је кандидат користио адекватне научне методе и научну апаратуру и на један заокружен начин представио успостављање дејтонског система у Босни и Херцеговини, разлоге за његово успостављање, али и анализутренутног стања у Босни и Херцеговини. Нарочити допринос овог рада огледа се у томе што је кандидат изнео неколицину могућих сценарија за унапређење дејтонског система и перспективе државе Босне и Херцеговине. Због тога, а на основу свега

наведеног комисија сматра да је докторска дисертација кандидата **Мирослава Котевског** под насловом: „**Специфична правна Природа Босне и Херцеговине – одрживост дејтонског система**“ у потпуности спремна за јавну одбрану.

У Београду,

ЧЛАНОВИ
КОМИСИЈЕ:

13. октобар 2017. године

Проф. др Миленко Крећа

редовни професор

Универзитета у Београду

Проф. др Бојан Милисављевић,
ванредни професор Правног факултета
Универзитета у Београду

Проф. др Марко Станковић
ванредни професор Правног факултета
Универзитета у Београду
